

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/133/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1620202329
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vičková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:1620202329.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vičkovcej a členov senátu JUDr. Ondreja Krajča a JUDr. Moniky Holickej, v spore žalobkyne: M. Č., Z.Á. XX.XX.XXXX, B. A. XXXX/XX, F., zastúpenej: Mgr. Katarína Berkešová, advokátka, so sídlom Břeclavská 3, Malacky, proti žalovanej: K. V., Z. XX.XX.XXXX, B. P. E. Č.. XX, zastúpenej: JUDr. Pavol Gráčik, advokát, so sídlom Farská 40, Nitra, o určenie, že žalobkyňa je dedičkou po poručiteľovi, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 03.augusta 2023, č.k. 34C/48/2020-186, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalovaná má proti žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že je dedičkou po poručiteľovi M. Š., Z. XX.XX.XXXX, naposledy bytom L. XXXX/X, F., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, z dôvodu, že s poručiteľom žila najmenej po dobu jedného roka pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a starala sa o spoločnú domácnosť. Žalovanej priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Skutkový stav zistený vykonaným dokazovaním po právnej stránke posúdil podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 460, § 461, § 474 ods.1, § 475 ods. 1, § 115), a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, nakoľko v konaní nebolo preukázané, že žalobkyňa žila s poručiteľom najmenej po dobu jedného roka pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a že sa o spoločnú domácnosť starala. Konštatoval, že v danom prípade žalobkyňa zaťažovalo dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania všetkých zákonných kritérií pre prijatie právneho záveru o tom, že jej patrí dedičské právo po poručiteľovi titulom tzv. spoloživúcej osoby. Stotožnil s procesnou obranou žalovanej a v zhode so žalovanou mal za to, že žalobkyňa v konaní nepreukázala tzv. trvalé spolužitie s poručiteľom v spoločnej domácnosti v zákonom stanovenej dobe jedného roka pred jeho smrťou, teda že nepreukázala dôvody pre ktoré by mala byť zákonnou dedičkou po poručiteľovi M. Š.. Mal za to, že danosť trvalého spolužitia žalobkyne s poručiteľom sa nejavila ani ako pravdepodobná, keď mal vyhodnotením dôkazov jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti za to, že poručiteľ v čase smrti žil vo svojom dome sám. Syn žalobkyne v konaní vedenom na Krajskom riaditeľstve PZ v Bratislave pod ČVS: KRP-218/2-VYS-BA-2021 a zhodne aj na pojednávaní v danej veci uviedol, že žalobkyňa s poručiteľom nebývali v spoločnom dome, veľmi často sa navštevovali. Rovnako aj svedok T. Š., sused poručiteľa, vo svojej výpovedi na pojednávaní potvrdil, že podľa jeho vedomosti poručiteľ žil v dome sám. Svedkyňa M. D. vo svojej výpovedi síce potvrdila časté návštevy žalobkyne v dome poručiteľa a starostlivosť o neho, pomoc v domácnosti, avšak rovnako uviedla, že žalobkyňa a poručiteľ spolu nebývali, žalobkyňa od neho večer vždycky odchádzala. Z výpovede svedkyne F.. T. A., zamestnankyne Mestského úradu F. vyplynulo, že dostali oznámenie od žalobkyne, že poručiteľ je osamelý a vzhľadom na jeho vek a zdravotný stav je potrebné mu poskytnúť nejakú sociálnu službu. Samotná žalobkyňa v rámci svojej

výpovede v odpovedi na otázku, kde varila pre poručiťa, výslovne uviedla, že jedlo pripravovala u seba doma, bolo to jedlo pre ňu aj pre poručiťa. Ďalej uviedla, že keď sa s poručiťom náhodou pohnevali, tak každý trucoval u seba doma. Z uvedených vyjadrení žalobkyne teda možno vyvodíť záver, že samotná žalobkyňa nevnímala domácnosť poručiťa ako spoločnú domácnosť, ale mala svoju vlastnú domácnosť v dome na A. R., kde podľa jej vyjadrenia býva od roku 2004 sama. Z vykonaného dokazovania mal za to, že poručiť žil v rozhodnom období vo svojom dome sám, pričom zároveň nebolo preukázané, že by v danom prípade išlo o niektorý z výnimočných prípadov, predpokladaných súdnou judikatúrou, kedy by len dočasne po prechodnú dobu žili poručiť so žalobkyňou, inak žijúci spolu v spoločnej domácnosti, oddelene. Dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla nielen dôkazné bremeno, ale neposkytla v dostatočnom rozsahu ani relevantné skutkové tvrdenia umožňujúce súdu prijať záver o jej spoločnom hospodárení s poručiťom. Žalobkyňa iba v rámci svojho výsluchu všeobecne uviedla, že v čase, keď už poručiť nemohol dobre chodiť, chodila mu aj nakupovať, niekedy za nákup zaplatila ona, niekedy on. Niekedy mu zaplatila aj elektriku, niekedy jej na to peniaze dal sám, niekedy to zaplatila žalobkyňa zo svojich. Ďalšie skutkové tvrdenia ohľadom spoločného hospodárenia neuviedla. Napriek tomu, už aj z takýchto vyjadrení žalobkyne vyplýva, že žalobkyňa rozlišovala medzi príjmami poručiťa a svojimi príjmami, teda nevnímala ich ako príjmy spoločné. Uviedol, že pokiaľ žalobkyňa navrhla vykonať dokazovanie výsluchom žalovanej ako strany sporu, rozhodol, že takto navrhnuté dokazovanie nevykoná, a to z dôvodu neúčelnosti a tiež s ohľadom na zásadu hospodárnosti konania. V civilnom sporovom konaní je výsluch strany iba podporným dôkazom. Vyplýva to z dikcie zákona, podľa ktorej výsluch strany môže súd vykonať vtedy, ak tvrdenú skutočnosť nemožno preukázať inak. Súd nariadi tento dôkazný prostriedok iba vtedy, ak to navrhne strana sporu na preukázanie tvrdených skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo a preukázať ich nemožno iným spôsobom. V civilnom sporovom konaní súd zásadne vykonáva dokazovanie len na preukázanie sporných skutočností. Žalobkyňa, ktorá navrhla vykonať výsluch žalovanej, v tejto súvislosti neuviedla, aké konkrétne sporné skutkové okolnosti podstatné pre rozhodnutie súdu v danej veci by mali byť týmto dôkazom preukázané a zároveň ani žiadnym spôsobom neodôvodnila, že by také skutočnosti nebolo možno preukázať inak. Žalobkyňa v podaní doručenom súdu dňa 11.12.2020, ktorým reagovala na vyjadrenie žalovanej k žalobe, uviedla, že názory uvádzané žalovanou v jej vyjadrení považuje v celom rozsahu za nepravdivé a zavádzajúce. Vyjadrila pochybnosti, či ide o skutočné vyjadrenie samotnej žalovanej, keď mala za to, že ide len o projekciu vyjadrenia dcéry žalovanej. Dôkazom mala byť podľa žalobkyne aj skutočnosť, že žalovaná so závetom poručiťa, ktorý jej bol notariátom doručený, súhlasila. Poukázal na to, že žalovaná na svoje zastupovanie v predmetnom konaní riadne splnomocnila právneho zástupcu a súd nemal dôvod spochybňovať, či právnym zástupcom prezentované stanovisko v konaní zodpovedá vôli žalovanej. Zároveň žalobkyňou tvrdená skutočnosť, že žalovaná so závetom poručiťa, ktorý bol notárkou v dedičskom konaní vyhlásený za neplatný, súhlasila bol pre rozhodnutie súdu v danej veci s ohľadom na predmet tohto konania bez právneho významu. Prihliadol tiež na to, že v prípade žalovanej ide o osobu vysokého veku. V konaní bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, okrem iného aj výsluchom viacerých svedkov, ktorí prichádzali do kontaktu s poručiťom v relevantnom období, teda v období jedného roka pred smrťou poručiťa. Žalovaná bola dňa 05.08.2021 vypočutá v súvislosti s konaním vedeným na Krajskom riaditeľstve PZ v Bratislave, Odbor kriminálnej polície pod ČVS:KRP-218/2-VYS-BA-2021 vo veci obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 psím. a) Trestného zákona a iné, kde uviedla, že kedysi za bratom (poručiťom) chodievala, ale teraz už je stará a naposledy s ním bola cca pred ôsmimi rokmi. K osobe žalobkyne uviedla, že ju nepozná, videla ju len raz, keď bola na návšteve u svojho brata v F., vtedy ešte žila jej mama a on tam s ňou prišiel. Iné skutočnosti k veci nevedela uviesť. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti žalobkyňou navrhnuté dokazovanie výsluchom žalovanej ako strany sporu považoval za nadbytočné, majúť za to, že doteraz vykonané dokazovanie je dostatočným podkladom pre rozhodnutie súdu. Uzavrel, že žalobkyňa v konaní neunesla dôkazné bremeno na preukázanie svojho tvrdenia o spoločnej domácnosti s poručiťom minimálne rok pred jeho smrťou, a teda nepreukázala, že boli splnené podmienky na dedenie podľa § 475 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že zákonom stanovené podmienky pre určenie, že žalobkyňa je dedičkou po poručiťovi M. Š., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, neboli splnené, nakoľko v konaní nebolo preukázané, že žalobkyňa skutočne žila s poručiťom najmenej po dobu jedného roka pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a z toho dôvodu sa starala o spoločnú domácnosť. Žalovaná predloženými dôkazmi úspešne poprela tvrdenia žalobkyne ohľadom spoločnej domácnosti, keď z listinných dokladov a výpovedí svedkov vyplynulo, že poručiť žil sám, a teda spoločnú domácnosť so žalobkyňou nevedol. Konštatoval ako nepochybné tvrdenia žalobkyne, že s poručiťom mali k sebe navzájom blízky vzťah a žalobkyňa ho často navštevovala, že poručiťovi všemožne pomáhala, navarila mu alebo zabezpečila stravu, oprala, poupratovala alebo pomáhala pri riešení zdravotného stavu, s hospitalizáciou pred smrťou. Uvedené

skutočnosti však nepreukazujú, že žalobkyňa žila s poručiteľom v spoločnej domácnosti najmenej po dobu jedného roka pred jeho smrťou. Nepreukazujú, že o spoločnú domácnosť sa starala z dôvodu, že fakticky žila s poručiteľom v spoločnej domácnosti. V konaní nebolo preukázané, že žalobkyňa s poručiteľom tvorila spotrebné spoločenstvo, teda že uhrádzali spoločne potreby domácnosti a svoje potreby. Pokiaľ ide o starostlivosť o spoločnú domácnosť, táto zakladá dedičský nárok len vtedy, keď sa vykonáva spontánne z dôvodu žitia v spoločnej domácnosti. V konaní nebolo preukázané, že žalobkyňa sa starala o domácnosť poručiteľa z dôvodu žitia v spoločnej domácnosti. Občasné návštevy v dome, i prípadne akokoľvek časovo pravidelné, zaobstaranie nákupov, stravy, prania, občasné zabezpečenie úhrady platieb, poskytnutie morálnej podpory a pomoci nebolo možné posúdiť ako trvalosť spolužitia a vedenie spoločnej domácnosti žalobkyne s poručiteľom. Vzhľadom na uvedené mal za to, že žalobkyňa nepreukázala dôvodnosť uplatneného nároku, a preto nie je možné jej priznať postavenie dedičky podľa § 475 ods. 1 Občianskeho zákonníka. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p.

2. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa, ktorá sa domáhala jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne jeho zmeny tak, aby bolo jej žalobe vyhovené, z dôvodov, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mala za to, že z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalobkyňa a poručiteľ boli dlhodobými životnými partnermi a viac ako jeden rok pred smrťou poručiteľa zdieľali spoločné domácnosti, pričom sa žalobkyňa dlhodobo starala sa o spoločné domácnosti, bolo tiež preukázané, že žalobkyňa a poručiteľ zdieľali náklady spoločných domácnosti, bolo tiež preukázané, že poručiteľ chcel uzatvoriť so žalobkyňou manželstvo a zároveň bolo preukázané, že poručiteľ vnímal negatívne dcéru žalovanej. Pritom žalovaná na rozdiel od svojej dcéry nebola vypočutá v danom spore, hoci žalovaná prvotne závet poručiteľa uznala. Uviedla, že je nepochopiteľné, že súd odmietol vykonať výsluch žalovanej, ktorá zároveň uznala závet svojho brata a naopak vychádzal zo svedeckej výpovede dcéry žalovanej, ktorú poručiteľ podľa výpovedi svedkov vnímal veľmi negatívne. Žalobkyňa pritom má za to, žalovaná nemá žiadne informácie o danom spore. Trvala na tom, aby súd vykonal výsluch žalovanej. Súd postupoval vyslovene schematicky, v rozpore s dobrými mravmi, bez akceptovania vôle poručiteľa. Aj s ohľadom na skutočnosť, že žalovaná pôvodne nemala námietky voči pôvodnému závetu, a tiež s ohľadom na skutočnosť, že nebol vykonaný výsluch žalovanej, a tiež s ohľadom na skutočnosť, že žalobkyňa poskytovala dlhodobú bezodplatnú osobnú starostlivosť o poručiteľa, mala za to, že uvedené skutočnosti napíňajú dôvody osobitného zreteľa podľa § 257 C.s.p.. Bolo by nanajvýš nespravodlivé a súčasne v rozpore s dobrými mravmi, ak by nebola zohľadnená starostlivosť žalobkyne o poručiteľa, ako aj v záвете uvedené skutočnosti poručiteľa. Tiež bolo preukázané, že poručiteľ vnímal žalobkyňu ako svoju životnú partnerku. Máme preto za to, že nie je dôvod na priznanie náhrady trov konania aj v prípade neúspechu v spore. Namietala, že rozsudok je v rozpore s požiadavkou preskúmateľnosti a presvedčivosti súdnych rozhodnutí aj z dôvodu, že výrok rozsudku nie je riadne odôvodnený, resp. výrok rozsudku nemá podklad v odôvodnení rozsudku. Tiež máme za to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keďže v plnej miere a bez náležitého odôvodnenia odmietol vykonať ňou navrhnuté dôkazy.

3. Žalovaná vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedla, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, náležite odôvodnený, podanie odvolania je absolútne nenáležité, nedôvodné a zjavne a nedostatočne odôvodnené. Uviedla, že žalobkyňa zjavne nechápe, čo je účelom výsluchu strany v konaní, keď najmä pokiaľ má táto strana právneho zástupcu, nie je vôbec potrebné, aby sa zúčastňovala na súdnom pojednávaní, výsluch strany je len podporným dôkazom, žalobkyňa vôbec rozumne nevysvetlila dôvod, pre ktorý žiadala v konaní žalovanú vypočuť, keďže v zásade bolo nespornou skutočnosťou, že táto nemohla mať podstatnejšie vedomosti o spolužití poručiteľa so žalobkyňou. Žalobkyňa nezdôvodnila, čo konkrétne z hľadiska relevantného objasňovania sporných skutkových otázok, by mohol priniesť výsluch žalovanej, respektíve k čomu by sa ona mohla vlastne skutkovo vyjadriť a objasniť. Námietky voči výroku o trovách konania nepovažovala za relevantné,

nakoľko nič z toho, čo uvádza žalobkyňa nepreukazuje dôvodnosť hodnú osobitného zreteľa pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania úspešnej strane sporu. Skutočnosť, že žalobkyňa sa do určitej miery starala o poručiťľa, respektíve to, že je vyššieho veku, nemá v zásade žiaden súvis s danou otázkou, nakoľko žalobkyňa bola tá, ktorá sa rozhodla ísť do tohto sporu aj keď jej muselo byť zrejmé, že s poručiťľom nežila v spoločnej domácnosti, čo nakoniec ona sama priznala. Navrhla preto, aby odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok ako vecne správny, zákony, dôvodný a spravodlivý potvrdil.

4. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach uplatňovaných odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

5. V preskúmvanej veci sa súd prvej inštancie náležite zaoberal posúdením dôvodnosti žaloby; ktorou sa žalobkyňa domáhala dedičského práva po poručiťľovi M. Š.; z hľadiska všetkých relevantných prostriedkov procesného útoku, ktorými žalobkyňa preukazovala dôvodnosť svojej žaloby a prostriedkov procesnej obrany, ktorými sa žalovaná bránila proti uplatňovanému nároku, správne zameril svoje dokazovanie na zisťovanie všetkých podstatných skutočností, ktoré boli významné z hľadiska hmotnoprávneho posúdenia danej veci, jeho skutkové zistenia majú oporu vo vykonanom dokazovaní, keď vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, z prednesov sporových strán a z obsahu spisu vyplynuli najavo, následne tieto; v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 C.s.p. v spojení s § 191 C.s.p.); vyhodnotil a dospel tak k správnym skutkovým záverom, z ktorých vyvodil aj správne právne závery, keď na vec aplikoval zodpovedajúce ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 475 ods. 1, § 115), ktoré aj správne vyložil; zohľadniac relevantnú judikatúru i aktuálne ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít; a dôvody, pre ktoré žalobe nevyhovet; vzhľadom na to, že žalobkyňa nepreukázala všetky zákonné predpoklady pre priznanie dedičského práva po poručiťľovi; aj dôkladne v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 220 ods. 2 C.s.p. vysvetlil, a to nielen s poukazom na rozhodujúce skutočnosti zistené výsledkami vykonaného dokazovania, ale tiež s poukazom na prijaté právne závery, starostlivo posúdil opodstatnenosť skutkovo významných tvrdení strán sporu a relevantnosť ich právnych argumentov a dôsledne sa vysporiadal aj s dôkaznými návrhmi strán sporu.

6. Odvolanie žalobkyne nie je ; z hľadiska ňou uplatňovaných odvolacích dôvodov a ich obsahového vymedzenia; spôsobilé spochybníť správnosť záverov súdu prvej inštancie. Žalobkyňa vo svojom odvolaní neuviedla žiadne podstatné námietky a argumenty, s ktorými by sa súd prvej inštancie nebol v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite vysporiadal. Súd prvej inštancie podrobne poukázal na všetky podstatné skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, a preto jeho rozhodnutie možno považovať v tomto ohľade za presvedčivé. Odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie je tak dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v odvolacom konaní z hľadiska správnosti zaujatých záverov, proti týmto záverom súdu prvej inštancie mohla žalobkyňa náležite skutkovo a právne argumentovať, a preto v tejto súvislosti bolo zachované jej právo na spravodlivý súdny proces, nebola jej odňatá možnosť konať pred súdom len z dôvodu, že odôvodnenie rozhodnutia nezodpovedá jej predstavám a očakávaniam, a preto žalobkyňou uplatnený odvolací dôvod založený na tvrdení, že bolo porušené jej právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, nemôže obstáť.

7. So zreteľom na uvedené odvolací súd považuje skutkové a právne závery súdu prvej inštancie za správne a v celom rozsahu sa preto stotožňuje s dôvodmi uvedenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ktoré viedli súd prvej inštancie k týmto záverom, tieto si osvojuje v celom rozsahu a v podrobnostiach na ne odkazuje. S poukazom na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p.

8. Žalobkyňa v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie zistil neúplne skutkový stav, pretože nevykonal ňou navrhovaný dôkaz výsluchom žalovanej ako strany sporu. Konajúci súd postupoval správne, keď upustil od doplnenia navrhovaného dokazovania, keď aj odvolací súd ho považoval za nadbytočné, nakoľko by nebolo spôsobilé spochybníť správnosť právnych záverov súdu prvej inštancie, ku ktorým dospel na základe výsledkov vykonaného dokazovania v rozsahu dostatočne potrebnom pre zistenie a

právne posúdenie rozhodujúcich skutočností. Súd prvej inštancie veľmi podrobne a dôkladne vysvetlil v odôvodnení svojho rozhodnutia prečo nevykonal tento žalobkyňou navrhovaný dôkaz. Odvolací súd nezistil v súvislosti so žalobkyňou označeným a súdom prvej inštancie nevykonaným dôkazom v postupe súdu žiadnu takú vadu či pochybenie, ktoré by mohli mať za následok nesprávnosť či predčasnosť jeho rozhodnutia, prípadne neúplnosť zisteného skutkového stavu, keďže vzhľadom k vymedzeniu žalovaného nároku, opísaného skutkového stavu a rozsiahlosti vykonaného dokazovania, nebol navrhovaný dôkaz potrebný.

9. Súd prvej inštancie dôkladne vysvetlil, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov, ktoré považoval za rozhodujúce pre posúdenie v danej veci riadil; nemožno mu vytýkať, že by hodnotil vykonané dôkazy v rozpore s pravidlami logického myslenia a ani to, že by považoval za zistené niečo, čo sa v spise nenachádzalo, resp. že by opomenul niečo podstatné, čo z obsahu spisu vyplývalo. Len odlišný názor žalobkyne na hodnotenie vierohodnosti svedeckých výpovedí, nie je, s ohľadom na zásadu voľného hodnotenia dôkazov, spôsobilý spochybniť správnosť skutkových záverov súdu prvej inštancie. Výsledky rozsiahleho dokazovania vykonaného výsluchom svedkov umožňovali prijať spoľahlivý záver, že v prípade vzťahu žalobkyne a poručiteľa nešlo o trvalé spolužitie v spoločnej domácnosti. Každý z nich žil vo svojej domácnosti, a uhrádzal si oddelene náklady na svoje potreby. Skutočnosť, že poručiteľ chcel uzatvoriť so žalobkyňou manželstvo a že poručiteľ vnímal negatívne dcéru žalovanej, nemajú vplyv na správnosť uvedeného záveru. Bez právneho významu je skutočnosť, že žalovaná uznala závet svojho brata. Je nepochybné, že žalobkyňa poskytovala dlhodobu a bezplatne poručiteľovi osobnú starostlivosť, čo však nepostačuje na preukázanie trvalosti spolužitia a vedenie spoločnej domácnosti s poručiteľom.

10. Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, akú výpovednú, resp. dôkaznú hodnotu má súd tomu ktorému vykonávanému dôkazu priradiť, keďže pri hodnotení dôkazov je súd zásadne slobodný. V hodnotiacej činnosti je súd obmedzený iba vnútorným presvedčením a hodnotiaci záver je povinný stručne a jasne odôvodniť tak, ako to vyplýva z ust. § 220 ods. 2 C.s.p. Súd prvej inštancie takýmto spôsobom postupoval, dôsledne vysvetlil svoje závery, ako aj zhodnotenie vykonaných dôkazov a jeho odôvodnenie je v tomto smere vyčerpávajúce a presvedčivé. Do obsahu základného práva strany podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane práv a ľudských slobôd, nepatrí právo strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

11. Súd prvej inštancie v danej veci správne posúdil a uplatnil zodpovednosť sporových strán za splnenie si procesnej povinnosti preukázať svoje tvrdenia a za stavu, keď žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno ohľadne svojich tvrdení, že jej patrí postavenie spoluzijúcej osoby, je právny záver prvoinštančného súdu o tom, že žalobkyni nepatrí dedičské právo po poručiteľovi, správny. Žalobkyňou uplatnený odvolací dôvod založený na tvrdení, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam tak nemôže obstať.

12. Vzhľadom na vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie by odvolací súd posudzovaním odvolacích námietok žalobkyne už len opakoval správnosť záverov súdu prvej inštancie, ktorý po dôkladnej úvahe vydal svoje rozhodnutie v súlade s platnou právnou úpravou. Žalobkyňa len zopakovala skutočnosť, na ktoré poukazovala a ktoré odprezentovala aj pred súdom prvej inštancie, pričom na dôkladnom zvážení a správnom vyhodnotení aj týchto skutočností a tvrdení spočíva prvoinštančným súdom vydaný rozsudok.

13. Podľa § 257 C.s.p., výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

14. Použitie uvedeného ustanovenia zákona musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu, musí mať výnimočný charakter a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti zákona a k dosiahnutiu spravodlivosti pre strany sporu. Ide o výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok a zo zásady zodpovednosti za zavinenie. Jeho aplikácia prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa opodstatňujúce nepriznanie náhrady trov konania celkom alebo sčasti. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci (charakter konkrétneho konania alebo konkrétnej procesnej situácie), ako aj v okolnostiach týkajúcich sa strany.

15. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa je potrebné komplexne vyhodnotiť osobné, majetkové, zárobné a iné pomery u všetkých sporových strán. Taktiež je potrebné zohľadniť okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku, prihliadnuť aj na postoj strán, a vziať na zreteľ aj to, ako si strany plnili svoje procesné povinnosti z hľadiska plynulosti a hospodárnosti priebehu konania, napr. či strany uvádzali rozhodujúce skutočnosti a dôkazy (prostriedky procesného útoku a procesnej obrany) riadne a včas.

16. Okolnosti konkrétneho prípadu treba zvažovať nielen na strane toho, v ktorého prospech sa má uvedené ustanovenie použiť, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nemá byť priznaný aj so zreteľom na to, či možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu, aj keď mal v konaní úspech (napr. dopad na majetkové pomery úspešnej strany). Neúspech strany sám o sebe nemôže byť dôvodom hodným osobitného zreteľa. Taktiež len samotný charakter sporu a predmet konania, resp. príčina vzniku sporu, bez zváženia všetkých okolností konkrétneho prípadu a vyhodnotenia všetkých relevantných súvislostí, nepostačuje pre záver o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, nakoľko nepriznanie náhrady trov konania úspešnej strane predstavuje vážny zásah do jej majetkovej sféry, a preto je takýto postup možný len v ojedinelých prípadoch, v ktorých je potrebné odstrániť, resp. zmierniť nepríjemný dopad zákona na právne vzťahy založené medzi stranami výsledkom sporu v záujme dosiahnutia ich spravodlivého vysporiadania.

17. V preskúmvanej veci považovala žalobkyňa za dôvody hodné osobitného zreteľa skutočnosti spočívajúce najmä v tom, že žalovaná pôvodne nemala námietky voči pôvodnému závetu, a tiež s ohľadom na skutočnosť, že nebol vykonaný výsluch žalovanej, a tiež s ohľadom na skutočnosť, že žalobkyňa poskytovala dlhodobú bezodplatnú osobnú starostlivosť o poručiťľa. Argumentovala, že by bolo nanajvýš nespravodlivé a súčasne v rozpore s dobrými mravmi, ak by nebola zohľadnená jej starostlivosť o poručiťľa, ako aj v záвете uvedené skutočnosti poručiťľa. Tiež bolo preukázané, že poručiťľ ju vnímal ako svoju životnú partnerku.

18. Odvolací súd dospel k záveru, že v danej veci nemožno (pri rozumnom usporiadaní vzťahov medzi stranami sporu, a to i so zreteľom na základnú zásadu sporového konania, ktorou je zásada úspechu vo veci) akceptovať ako okolnosť hodnú osobitného zreteľa skutočnosť, že žalobkyňa sa o poručiťľa dlhodobo bezodplatne osobne starala a pomáhala mu. Žalobkyňa síce touto svojou starostlivosťou nahrádzala starostlivosť, ktorú možno očakávať v prvom rade od najbližších rodinných príslušníkov, teda aj od žalovanej, ktorej však jej zdravotný stav a vysoký vek bránili osobne sa o poručiťľa postarať a ich vzájomný kontakt bola nútená obmedziť na písomnú komunikáciu. Ďalšie dôvody uvádzané žalobkyňou nepovažoval odvolací súd za hodné osobitného zreteľa. Vzhľadom na osobné pomery žalovanej by predstavovalo nepriznanie jej náhrady trov konania ako úspešnej strane tvrdý postih.

19. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 2 C.s.p. v spojení § 255 ods. 1 C.s.p., a v odvolacom konaní úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).